

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 11 juni 2024
Nummer 3819
Onderwerp Raadsbrief Informeren over Monitor Sociaal Domein 2023

Portefeuillehouder Wethouder Van Eekelen

1. Aanleiding

Het college informeert de gemeenteraad over de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein door middel van een monitor. In het voorjaar van 2023 ontving de gemeenteraad de Monitor Sociaal Domein 2022. Dit was de eerste monitor waarmee het college de gemeenteraad informeerde over de ontwikkelingen van een heel kalenderjaar. Voor nadere informatie wordt verwezen naar het eerdere iBabs-dossier 3334 Monitor Sociaal Domein 2022.

2. Inhoudelijke uiteenzetting

Wanneer gesproken wordt over het Sociaal Domein, worden feitelijk de werkvelden van de Jeugdwet, Participatiewet, Wet inburgering, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) bedoeld. De gemeente kent ook andere beleids- en uitvoerende taken binnen het hetzelfde domein, zoals onderwijs, cultuur en sport. Deze vormen echter géén onderdeel van de Monitor Sociaal Domein.

De cijfers, duiding daarvan, trends en beleidsontwikkelingen zijn verwerkt in de monitor, waarmee het document ook zelfstandig te lezen is. In deze raadsbrief wordt een algemene toelichting gegeven op de belangrijkste ontwikkelingen in 2023; landelijke/domein-overstijgende ontwikkelingen en de hoofdlijnen per domein Jeugdhulp, Wmo en Werk & inkomen (inclusief inburgering en schuldhulpverlening).

Algemeen

De monitor verschijnt vanaf 2023 eens per jaar en wordt tegelijk met de Jaarrekening, de Kadernota en de eerste Turap opgeleverd. De Monitor Sociaal Domein 2023 bevat dezelfde onderwerpen en thema's als voorgaande jaren. De Monitor geeft inzicht in de ontwikkelingen door de deelmonitoren Werk en Inkomen (inclusief inburgering en schuldhulpverlening) en Wmo. Voor Jeugdhulp is naar aanleiding van motie 779 indicatoren sociaal domein de GGD gezondheidsmonitor jeugd 2023 bijgevoegd als bijlage.

De monitor is, indien van toepassing, per domein onderverdeeld in twee delen: in het eerste gedeelte wordt ingegaan op cijfermatige (kwantitatieve) ontwikkelingen, zoals het aantal cliënten, ingezette voorzieningen en kosten. Het tweede gedeelte gaat over het gevoerde beleid waarmee is geprobeerd deze aantallen te beïnvloeden. Hierbij moet worden opgemerkt dat de relatie tussen het gevoerde beleid en de getalsmatige ontwikkeling moeilijk aantoonbaar is. Dit komt door het

hoge abstractieniveau waarop naar de getalsmatige ontwikkeling is gekeken, maar ook door bijvoorbeeld exogene factoren zoals maatschappelijke of economische ontwikkelingen. De gemeente heeft hierop beperkt invloed. Tegelijkertijd wordt wel gezocht naar mogelijkheden, zoals bij de methode Duisenberg, om de informatiepositie van de raad te versterken. De monitor is geen statisch document. Elk jaar wordt de monitor verder aangescherpt op basis van leerervaringen, uiteraard met oog voor de vergelijkbaarheid met eerdere jaren.

Landelijke/domein-overstijgende ontwikkelingen

De economie en krapte op de arbeidsmarkt heeft invloed op (de dienstverlening binnen) het Sociaal Domein. De Nederlandse economie is in 2023 met 0,1% gegroeid. Dat was een stuk minder dan in 2021 en 2022, toen de economie met een groei van respectievelijk 6,2 en 4,3 procent sterk herstelde van de coronapandemie in 2020. In 2023 kon deze stijging niet meer worden gerealiseerd. De Nederlandse Bank geeft voor de afkoeling van de economie in 2023 als belangrijkste oorzaken; de terugval van de wereldhandel en het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. Dat beleid is nodig om de hoge inflatie te bestrijden.

De krapte op de arbeidsmarkt houdt ook in 2023 aan. Er waren 114 vacatures voor elke 100 werklozen (bron: CBS). Het aantal vacatures is in 2023 licht afgenomen. De personeelskrapte is echter in de meeste sectoren nog onveranderd hoog. Door de aanhoudende personeelskrapte sluiten de talenten en skills van de (langdurig) werkzoekenden steeds minder goed aan op de wensen en eisen van de werkgevers.

Jeugdhulp

In 2023 ontvingen 2.290 jeugdigen uit gemeente Leidschendam-Voorburg jeugdhulp. Dit is een stijging van 6% ten opzichte van 2022 en betreft 14,4% van de jeugdigen (Nederland 13,4% en Haaglanden 14,3%). De toename is vooral bij ambulante hulp en geestelijke gezondheidszorg (GGZ) terug te vinden.

Ook de kosten stijgen in lijn met het regionale en landelijke beeld. Dat maakt, dat de druk op de jeugdhulp onverminderd groot is. In 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 vastgesteld, waarmee gemeenten zich inhoudelijk en financieel committeren aan de opgaven uit de hervormingsagenda. Parallel aan dit proces en binnen de opgaven, zet gemeente Leidschendam-Voorburg in op een goede probleemanalyse. Het doel is om te voorkomen dat er wordt ingezet op symptoombestrijding en voorbij wordt gegaan aan de onderliggende (maatschappelijke) problematiek. De inhoudelijke lokale inzet voor onderwijs en jeugdhulp is gericht op opvoeden, opgroeien en ontwikkelen.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Het gebruik van Wmo voorzieningen blijft toenemen, al is de toename minder sterk dan in voorgaande jaren. In 2023 maakten 4.651 inwoners uit de gemeente Leidschendam-Voorburg gebruik van de Wmo. De toename is vooral zichtbaar bij Woon-, Vervoers- en rolstoelvoorzieningen.

Er is te zien dat bij zowel de huishoudelijke ondersteuning als bij de begeleiding dat meer 'basis' ondersteuning is verstrekt in 2023 ten opzichte van eerdere jaren. Dit komt omdat consulenten tijdens het onderzoek steeds beter kijken naar wat er echt noodzakelijk is. Het gebruik van woon- en vervoersvoorzieningen neemt toe. Bij de vervoersvoorzieningen gaat het dan vooral om scootmobielen en regiotaxipassen. Bij de woningvoorzieningen betreft het vooral trapliften, drempelaanpassingen en elektrische deuropeners. Dat komt door de vergrijzing en omdat de woningvoorraad in Leidschendam-Voorburg verouderd is en niet levensloopbestendig

Werk en inkomen

De daling van het aantal bijstandsuitkeringen zet door. Het aantal mensen met een bijstandsuitkering is gedaald van 1.997 in 2022 naar 1.907 in 2023. Dat is een daling van 4,7%.

Op 26 september 2023 is het Re-integratie en participatiebeleid (RP-beleid) voor de gemeente Leidschendam-Voorburg vastgesteld en is de gemeente begonnen met de uitvoering. In 2024 wordt het uitvoeringsplan verder ontwikkeld. Het RP-beleid heeft geleid tot een nieuw Re-integratie- en Participatieverordening, die 24 oktober 2023 door het college is vastgesteld. Daarin zijn de belangrijkste uitgangspunten van het RP-beleid (bijvoorbeeld het Perspectiefaanbod), het Breed Offensief, voorbereidingen op de 'Participatiewet in Balans' en de instrumenten betreffende de werkgeversdienstverlening verwerkt.

Regionaal Werkcentrum (RWC)

Samen met de arbeidsmarktregio Zuid Holland Centraal (ZHC) zet de gemeente Leidschendam-Voorburg zich in voor een Regionaal Werkcentrum (RWC). Het doel is om in het RWC de dienstverlening door het Werkgeversservicepunt (WSP), het Leerwerkloket en het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) te bundelen. De opgebouwde samenwerking met het UWV, onderwijs en sociale partners wordt dan voortgezet in het RWC.

Er komt een tijdelijk impulsbudget, waarmee de dienstverlening in de regio wordt georganiseerd.

BUIG-budget

Gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een tekort op het bijstandsbudget (de BUIG). Uit onderzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid blijkt dat de gemeente structureel te weinig budget ontvangt. Gemeente Leidschendam-Voorburg doet in 2024 een aanvraag voor de vangnetregeling over het jaar 2023. In juli 2024 behandelt de raad het voorstel voor de aanvraag.

Schuldhulpverlening en Minimabeleid

Op 1 juli 2023 trad de verkorting van de termijn voor zowel de wettelijke (Wsnp) als de minnelijke schuldsanering (Msnp) in werking, zoals vastgelegd in de nieuwe wetgeving (Faillissementswet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). De termijn van schuldhulpverleningstrajecten is ingekort van 36 naar 18 maanden. Deze verandering heeft als doel om snellere en effectievere ondersteuning te bieden aan mensen die te maken hebben met financiële moeilijkheden.

In 2024 wordt een nieuw beleidsplan Minimabeleid voorgelegd aan de raad. Hierbij worden de speerpunten 'het gebruik' en 'het bereik' van de minimaregelingen opgenomen.

Inburgering

In 2023 zijn 245 inburgeraars gestart met hun inburgeringstraject dat zich richt op het halen van een zo hoog mogelijk taalniveau en het ontwikkelen van hun talenten. Resultaten van deze inburgeringstrajecten komen beschikbaar via de Monitor Inburgering.

Uit interviews blijkt een goede motivatie om de Nederlandse taal te leren en tevredenheid over het taalonderwijs. De organisatie en medewerkers worden ervaren als toegankelijk, laagdrempelig en benaderbaar.

Verdere toelichting

Voor een verdere toelichting op de cijfermatige ontwikkelingen alsook de landelijke, regionale en/of beleidsontwikkelingen, wordt verwezen naar bijlagen 3819 Monitor Sociaal Domein 2023.

Vervolg

De volgende Monitor Sociaal Domein verschijnt in 2025 en blikt terug op het jaar 2024. De monitor zal dan wederom gelijktijdig met de Jaarrekening en andere P&C-producten worden gedeeld met de gemeenteraad.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester

Bijlage behorende bij deze raadsbrief:

3819	Monitor Sociaal Domein 2023 – Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
3819	Monitor Sociaal Domein 2023 – Jeugdhulp
3819	Monitor Sociaal Domein 2023 – Werk en Inkomen, schuldhulpverlening, minima en inburgering